

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā

2012.gada 12.jūnijā

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese T.Jefremova,

piedaloties pieteicēja *L.L.* pārstāvim *E.L.* un atbildētāja Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja pārstāvei *I.K.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc *L.L.* pieteikuma par Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja faktisko rīcību, kas izpaudās kā atbildes nesniegšana pēc būtības uz *L.L.* 2010.gada 1.novembra iesniegumu, kā arī par pienākuma uzlikšanu Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam sniegt atbildi pēc būtības uz *L.L.* 2010.gada 1.novembra iesniegumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2010.gada 16.oktobrī Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (turpmāk tekstā – atbildētājs vai KNAB), atsaucoties uz *L.L.* (turpmāk tekstā – pieteicējs) 2010.gada 1.novembra iesniegumu (turpmāk – iesniegums), sniedza atbildi Nr.1/10263 (turpmāk tekstā - Atbilde).

[2] Administratīvajā rajona tiesā 2011.gada 3.janvārī saņemts pieteicēja pieteikums par KNAB faktisko rīcību, kurā norādīts turpmāk minētais.

[2.1] Pieteicējs norāda, ka Atbilde ir kļūdaini datēta ar 2010.gada 16.oktobri, ar nepamatotu un prettiesisku atteikumu sniegt atbildi pēc būtības uz pieteicēja uzdoto jautājumu. Pieteicējs papildus norāda, ka joprojām nav saņēmis atbildi pēc būtības uz sava 2010. gada 1.novembra iesnieguma jautājumiem KNAB tā direktora *N.V.* personā.

[3] Tiesai iesniegtajā rakstveida paskaidrojumā atbildētājs norāda, ka pieteikums ir noraidāms šādu apsvērumu dēļ.

[3.1] Atbildētājs paskaidro, ka 2010.gada 1.novembrī KNAB saņēma pieteicēja iesniegumu, kurā lūgts:

1) saņemt ziņas par KNAB /nodaļa/ /amats/ *R.B.* izglītību, kas ļauj izdarīt minētajam izmeklētajam lēmumā par kriminālprocesa Nr.16870000909 izbeigšanu ekonomiska rakstura secinājumus;

2) sniegt skaidrojumu, cik bieži KNAB kriminālprocesa virzīšana saistībā ar iespējamiem apjomīgiem kaitējumiem valsts ekonomikai tiek uzdota cilvēkiem bez augstākās ekonomiskās, finanšu vai līdzīgas izglītības.

[3.2] Atbildētājs norāda, ka pieteicējs savā iesniegumā nebija pamatojis savu informācijas pieprasījumu un tajā nebija norādīts mērķis, kādam informācija par *R.B.* izglītību tiks izmantota.

Izvērtējot 2010.gada 1.novembra iesniegumā pieprasītās informācijas izsniegšanas pamatu un pieļaujamību, kā arī kārtību, kādā sniedzama attiecīgā informācija, ņemot vērā tās statusu un atklātības ierobežojumu, KNAB secināja, ka ziņas par /nodaļa/ /amats/ *R.B.* izglītību ir attiecināmas uz fiziskās personas privāto dzīvi, līdz ar ko ir uzskatāmas par ierobežotas pieejamības informāciju, kura tiek aizsargāta ar likumu. Proti, Apvienoto Nāciju Organizācijas (turpmāk tekstā – ANO) Vispārējās cilvēka tiesību deklarācijas 12.pantu, ANO Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām 17.pantu, Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 8.pantu, Latvijas Republikas Satversmes 96.pantu, Fizisko personu datu aizsardzības likuma 6.pantu un Informācijas atklātības likuma 5.panta otrās daļas 4.punktu.

Privātās dzīves satura analīze ir skatāma Administratīvā procesa likuma (turpmāk tekstā – APL) 59.panta trešajā daļā, kas paredz, ka ziņas par fiziskās personas privāto dzīvi ietver šādu

informāciju – personas kods, tautība, pilsonība, dzīvesvieta, ģimenes stāvoklis, veselības stāvoklis, sodāmība, ienākumi, īpašums, reliģiskie uzskati vai citas ziņas.

Atbildētājs atzīmē, ka valstij ir pienākums ne vien pašai nepamatoti neiejaukties individuāli privātajā dzīvē, kuras saturu veido – personas identitāte, fiziskā vai garīgā integritāte, tostarp, gods un cieņa, sava dzīves telpa, seksuālās darbības un sociālās attiecības – attiecības ar citām personām, ieskaitot informāciju par šīm attiecībām, bet arī pasargāt viņus no līdzpilsoņu un masu mediju neadekvātiem aizskārumiem, turklāt, tiesības uz privāto dzīvi jeb tiesības uz privātumu (*right to privacy*) ietver arī tiesības dzīvot, ciktāl kāds vēlas, pasargāti no publicitātes (*papildus skatīt sabiedriskās politikas portālā – www.politika.lv – 2002.gada 11.jūnijā ievietoto publikāciju „Vārda brīvība v.s. privātā dzīve”, kā arī Tiesībsarga biroja mājas lapas sadaļas „Cilvēktiesības” apakšsadaļas „Pilsoniskās un politiskās tiesības” nodaļu „Tiesības uz privāto un ģimenes dzīvi”*).

[3.3] Ņemot vērā to, ka no datu subjekta – KNAB /nodaļa/ /amats/ R.B. – netika saņemta piekrišana (atļauja) informācijas, kas saistīta ar viņa izglītību, sniegšanai personas datu saņēmējam (t.i. – L.L.), KNAB, ievērojot neskaidro informācijas_izmantošanas mērķi, Atbildē norādīja pieteicējam, ka pamatojoties uz Informācijas atklātības likuma 2.panta 3.punktu informācija ir pieejama sabiedrībai visos gadījumos, kad likumā nav noteikts citādi, 5.panta otrās daļas 4.punktu informācija par fiziskās personas privāto dzīvi ir uzskatāma par ierobežotas pieejamības informāciju un 8.pantu informācija par fiziskās personas privāto dzīvi tiek aizsargāta ar likumu, KNAB nav tiesību sniegt informāciju saistībā ar R.B. izglītību.

Papildus KNAB Atbildē norādīja, ka KNAB interneta mājas lapā: www.knab.gov.lv ievietoto ikgadējo gada pārskatu sadaļā „Biroja personāls” ir iespēja jebkuram interesentam iepazīties ar KNAB personāla izglītību raksturojošiem rādītājiem, un norādīja pieteicējam, ka KNAB amatpersonu iecelšana attiecīgajā amatā tiek īstenota, ievērojot nosacījumus, kuri ietverti:

1) KNAB likuma 5.pantā (t.sk., ievērojot obligāto prasību, kura norādīta minētā panta trešās daļas 3.punktā ieguvusi augstāko izglītību un uzkrājusi amatam atbilstošu pieredzi);

2) KNAB priekšnieka 2010.gada 21.jūlijā apstiprināto noteikumu Nr.1-4/5 „KNAB darba kārtības noteikumi” II.nodaļā;

3) KNAB priekšnieka 2010.gada 29.martā apstiprinātajā kārtībā Nr.1-4/2 „Kārtība, kādā KNAB tiek organizēta pretendentu uz vakantajām amata vietām atlase”;

4) amata aprakstā, kas izstrādāts, ievērojot KNAB funkcijas un normatīvajos aktos noteiktos amatpersonas pienākumus un tiesības.

No minētā izriet, ka KNAB norādījis Atbildē, ka par KNAB amatpersonu var būt persona, kura atbilst KNAB likuma 5.panta trešajā daļā norādītajām obligātajām prasībām, īpaši atzīmējot minētās daļas 3.punktā ietverto prasību.

Ievērojot minēto, atbildētājs uzskata, ka viennozīmīgi no tiesību normām izriet, ka visas KNAB amatpersonas ir ieguvušas augstāko izglītību un uzkrājušas attiecīgajam amatam atbilstošu darba pieredzi.

[3.4] Atbildētājs norāda, ka pieteicēja norāde par KNAB sniegtās Atbildes datējumu nav pamatota, jo KNAB vēstule datēta ar tās reģistrēšanas un nosūtīšanas adresātam attiecīgo datumu – 2010.gada 16.novembri.

[3.5] Saskaņā ar Latvijas Republikas Satversmes 104.pantu ikvienam ir tiesības likumā paredzētajā veidā vērsties valsts un pašvaldību iestādēs ar iesniegumiem un saņemt atbildi pēc būtības.

Tai pat laikā personas tiesības uz atbildes saņemšanu pēc būtības nav jāsaprot tā, ka personai sniegtā atbilde būs atbilstoša tās priekšstatam, kāda atbilde ir jāsniedz. Protī, tas apstāklis, ka iestādes atbildes saturs nav atbilstošs personas gribai, pats par sevi nenožīmē, ka tās rīcība ir prettiesiska un atbilde nav sniegta pēc būtības (*skat., Administratīvās apgabaltiesas 2006.gada 1.decembra spriedumu lietā Nr.AA 1310-06/3*).

Atbildētājs uzskata, ka KNAB atbilstoši Latvijas Republikas Satversmes 104.pantā noteiktajam ir likumā noteiktajā kārtībā sniedzis pieteicējam atbildi, kurā ir izvērtēti iesniegumā uzdotie jautājumi un tie motivēti atbildēti, ievērojot normatīvajos aktos noteikto informācijas izsniegšanas pieļaujamību un statusu, kā arī KNAB ir ņēmis vērā fizisko personu pamattiesības un brīvības, it īpaši privātās dzīves neaizskaramību, attiecībā uz fiziskās personas datu apstrādi.

[4] Tiesas sēdē pieteicēja pārstāvis pieteikumu uzturēja uz pieteikumā norādīto argumentu pamata.

[5] Tiesas sēdē atbildētāja pārstāve pieteikumu neatzina uz Lēmumā un paskaidrojumā tiesai norādīto argumentu pamata.

Motīvu daļa

[6] Tiesa, noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumus, izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, secina, ka pieteikums ir apmierināms.

[7] Tiesa secina, ka lietā pastāv strīds, vai informācija par KNAB amatpersonas augstākās izglītības jomu ir uzskatāma par ierobežotas pieejamības informāciju un vai atbildētājs ir sniedzis pieteicējam atbildi pēc būtības uz viņa iesniegumā minēto lūgumu sniegt skaidrojumu, cik bieži KNAB kriminālprocesu virzīšana saistībā ar iespējamiem apjomīgiem kaitējumiem valsts ekonomikai tiek uzdots cilvēkiem bez augstākās ekonomiskās, finanšu un līdzīgas izglītības.

[8] Tiesa vērtē, vai atbildētājs tiesiski atteicās sniegt informāciju pieteicējam par KNAB /amats/ izglītību.

[8.1] Saskaņā ar Informācijas atklātības likuma 3.pantu, informāciju, uz kuru attiecas šis likums, iedala vispārpieejamā informācijā un ierobežotas pieejamības informācijā.

Saskaņā ar Informācijas atklātības likuma 10.panta trešo daļu vispārpieejamo informāciju sniedz arī pēc privātpersonas pieprasījuma. Šādu informāciju sniedz jebkuram, kas to vēlas saņemt, ievērojot personu vienlīdzību informācijas iegūšanā. Pieprasītājam nav īpaši jāpamato sava interese par vispārpieejamu informāciju, un to viņam nevar liegt tāpēc, ka šī informācija neattiecas uz pieprasītāju. Savukārt minētā panta ceturtā daļa nosaka, ka attiecībā uz ierobežotas pieejamības informācijas sniegšanu šajā likumā noteikta īpaša kārtība.

No minētā izriet, ka valsts pārvaldes iestādei, nodrošinot sabiedrības intereses, ir pienākums vispārpieejamu informāciju, kas ir iestādes rīcībā vai kuru iestādei ir pienākums radīt, izsniegt jebkurai personai.

Ierobežotas pieejamības informācija saskaņā ar Informācijas atklātības likuma 5.panta pirmo daļu ir tāda informācija, kura ir paredzēta ierobežotam personu lokam sakarā ar darba vai dienesta pienākumu veikšanu un kuras izpaušana vai nozaudēšana šīs informācijas rakstura un satura dēļ apgrūtinā vai var apgrūtināt iestādes darbību, nodara vai var nodarīt kaitējumu personu likumiskajām interesēm. Informācijas atklātības likuma 5.panta otrajā daļā ir ietverts izsmeļošs uzskaitījums, kādai informācijai var tikt piešķirts ierobežotas pieejamības statuss.

Informācijas atklātības likuma 5.panta otrās daļas 4.punkts nosaka, ka ierobežotas pieejamības informācija ir informācija par personas privāto dzīvi. Informācijas atklātības likuma 8.pantā noteikts, ka informācija par fiziskās personas privāto dzīvi tiek aizsargāta ar likumu.

[8.2] Judikatūrā atzīts, ka valsts amatpersonas tiesības uz privāto dzīvi bauda mazāku aizsardzību nekā tās personas tiesības uz privāto dzīvi, kura nav uzskatāma par valsts amatpersonu. Tiesa uzskata, ka persona, kura ir kļuvusi par valsts amatpersonu, zaudē tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību attiecībā uz informāciju par izglītību savas profesionālās darbības jomā, un minētā informācija vairs nav uzskatāma par informāciju par valsts amatpersonas privāto dzīvi, bet gan par vispārpieejamu informāciju.

Tiesa pamato savu viedokli ar to, ka sabiedrībai ir tiesības vērtēt valsts amatpersonas profesionalitāti un atbilstību ieņemamajam amatam, veidojot viedokli par konkrētās amatpersonas profesionalitāti arī vadoties no ziņām par minētās amatpersonas izglītību, kas tiek izmantota viņas profesionālajā darbībā. Tādējādi tiek īstenota arī sabiedrības kontrole par valsts pārvaldes profesionalitāti un efektivitāti, kā arī valsts līdzekļu izlietošanas lietderību. Ņemot vērā augstākminēto, ir secināms, ka informācija par valsts amatpersonas izglītību viņas profesionālās darbības jomā nevar tikt uzskatīta par informāciju, kas ir paredzēta ierobežotam personu lokam saskaņā ar Informācijas atklātības likuma 5.panta pirmo daļu un ierobežotas pieejamības informāciju.

Jāuzsver, ka valsts administrācijas darbinieki atšķirībā no privātā sektora darbiniekiem ir pakļauti zināmai sabiedrības interesei, lai nodrošinātu valsts pārvaldes caurspīdīgumu un atbildību. Tādējādi, atsevišķi vispārīgi personas dati, kas reģistrēti sakarā ar valsts iestādes darbinieka profesionālo darbību, var atrasties ārpus tiesību uz privāto dzīvi aizsardzības (*European Data Protection Supervisor, Public Access to Documents and Data Protection, Background Paper Series,*

Vienlaikus tiesa norāda, ka valsts amatpersonas izglītība, kura neattiecas uz tās profesionālo darbību, piemēram, interešu izglītība, vai amatpersonas izglītība, kura tika izmantota valsts amatpersonai strādājot citā profesijā, ir uzskatāma par informāciju par personas privāto dzīvi. Tiesa secina, ka šajā lietā pieteicējs ir vēlējis uzzināt no iestādes informāciju par konkrētās KNAB amatpersonas izglītību tās profesionālās darbības jomā un minētā informācija pieteicējam atteikta.

Ņemot vērā šajā sprieduma punktā minēto, tiesa konstatē, ka atbildētājs prettiesiski ir atteicies sniegt pieteicējam informāciju par KNAB /amats/ izglītību.

[9] Tiesa vērtē, vai atbildētājs ir sniedzis pieteicējam atbildi pēc būtības uz viņa iesniegumā minēto lūgumu sniegt „skaidrojumu, cik bieži Jūsu vadītajā iestādē kriminālprocesu virzīšana saistī[b]ā ar iespējamiem apjomīgiem kaitējumiem valsts ekonomikai tiek uzdots cilvēkiem bez augstākās ekonomiskās, finanšu un līdzīgas izglītības”.

No augstākminētā formulējuma tiesa secina, ka pieteicējs ir vēlējis saņemt skaidrojumu par to, vai kriminālprocesu virzīšanas saistībā ar iespējamiem apjomīgiem kaitējumiem valsts ekonomikai uzdošana cilvēkiem bez ekonomiskās vai finanšu izglītības ir ierasta prakse KNAB, un būtībā ir paudis šaubas par izmeklēšanas procesa efektivitāti, ja minēto procesu virza /amats/ bez ekonomiskās vai finanšu izglītības. Tādējādi tiesa secina, ka minētais jautājums nav uzskatāms par informācijas pieprasījumu Informācijas atklātības likuma izpratnē.

Ņemot vērā minēto, tiesa uzskata, ka iestādei, atbildot uz pieteicēja iesniegumu, bija jāsniedz arī skaidrojums, kāpēc iestāde uzskata, ka kriminālprocesu virzīšanas uzdošana cilvēkam bez ekonomiskās vai finanšu izglītības nekaitē lietu saistībā ar apjomīgiem kaitējumiem valsts ekonomikai izmeklēšanas efektivitātei.

Iesniegumu likuma 2.panta pirmā daļa nosaka, ka likums nosaka kārtību, kādā privātpersona iesniedz un iestāde izskata dokumentu, kurā ietverts iestādes kompetencē esošs lūgums, sūdzība, priekšlikums vai jautājums. Saskaņā ar Iesniegumu likuma 5.panta trešo daļu uz iesniegumu ir sniedzama atbilde pēc būtības.

Tiesa konstatē, ka KNAB uz minēto skaidrojuma pieprasījumu ir atbildējis pieteicējam, ka /amats/m kā procesa virzītājam ir tiesības uzdot veikt procesuālās darbības arī izmeklēšanas grupas dalībniekam (kriminālprocesu veikšanai pilnvarotai izmeklēšanas iestādes amatpersonai vai prokuroram, kas ar izmeklēšanas iestādes kompetentas amatpersonas vai amatā augstāka prokurora lēmumu iekļauts izmeklēšanas grupas sastāvā) vai procesuālo uzdevumu izpildītājam (izmeklēšanas iestādes amatpersona vai prokurors, kuram procesa virzītājs uzdevis veikt vienu vai vairākas izmeklēšanas darbības, neiekļaujot viņu izmeklēšanas grupas sastāvā (*lietas 7.lapa*)).

Vienlaikus KNAB informēja pieteicēju par Kriminālprocesu likuma 34.panta pirmajā daļā ietvertajām tiesībām procesa virzītājam pieaicināt un ar lēmumu uzdot veikt ekspertīzi personai, kura nav ekspertīžu iestādes eksperts, kā arī par Krimināllikuma 35.panta pirmajā daļā minētajām revidenta pilnvarām veikt kriminālprocesu (*lietas 8.lapa*).

Vienlaikus KNAB Atbildē vērsa pieteicēja uzmanību uz apstākli, ka, lai /amats/, ņemot vērā lietas apjomu, juridisko sarežģītību, procesuālo darbību daudzumu un citus objektīvus apstākļus, Kriminālprocesu likuma 29.panta pirmajā daļā noteiktos pienākumus varētu īstenot saprātīgā termiņā, – viņam savas kompetences ietvaros ir iespēja izvēlēties konkrētiem apstākļiem atbilstošāko kriminālprocesuālo darbību veikšanu, nepieļaujot neattaisnotu iejaukšanos personas dzīvē un nepamatotus procesuālos izdevumus (*lietas 8.lapa*).

Izvērtējot KNAB atbildi uz pieteicēja uzdoto jautājumu, tiesa konstatē, ka tā satur vienīgi norādi uz procesa virzītāja tiesībām, bet nesniedz skaidrojumu par atbildē minēto procesa virzītāja tiesību sasaisti ar pieteicēja norādīto situāciju un nesniedz skaidrojumu, kas mēģinātu novērst pieteicēja šaubas par izmeklēšanas procesa efektivitāti. Tiesa secina, ka pieteicējs iesniegumā nav norādījis bažas par neattaisnotu iejaukšanos personas dzīvē un nepamatotiem procesuāliem izdevumiem, bet gan bažas par izmeklēšanas procesa efektivitāti situācijā, kad kriminālprocesu virzīšana tiek uzdots cilvēkam bez ekonomiskās vai finanšu izglītības.

Tādējādi tiesa secina, ka atbildētājs nav atbildējis pēc būtības uz pieteicēja iesniegumu daļā par lūgumu sniegt skaidrojumu, cik bieži KNAB kriminālprocesu virzīšana saistībā ar iespējamiem

apjomīgiem kaitējumiem valsts ekonomikai tiek uzdots cilvēkiem bez augstākās ekonomiskās, finanšu un līdzīgas izglītības.

[10] Saskaņā ar APL 126.panta pirmo daļu, ja pieteikumu pilnībā vai daļēji apmierina, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu. Pieteicējs 2010.gada 30.decembrī ir samaksājis valsts nodevu Ls 20 apmērā (*lietas 4.lapa*).

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, 246.-251.pantu, 255.panta trešo daļu, 329. un 331.pantu, un Informācijas atklātības likuma 15.panta otro daļu, Iesniegumu likuma 10.panta ceturto daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

apmierināt *L.L.* pieteikumu.

Atzīt par prettiesisku Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja **faktisko rīcību**, kas izpaužas kā informācijas nesniegšana par Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja */amats/ R.B.* izglītību, kā arī atbildes nesniegšana pēc būtības uz *L.L.* 2010.gada 1.novembra iesniegumā ietverto lūgumu sniegt skaidrojumu, cik bieži Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojā kriminālprocesu virzīšana saistībā ar iespējamiem apjomīgiem kaitējumiem valsts ekonomikai tiek uzdots cilvēkiem bez augstākās ekonomiskās, finanšu un līdzīgas izglītības.

Uzdot par pienākumu Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojā viena mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas sniegt informāciju *L.L.* par */amats/ R.B.* izglītību un atbildēt pēc būtības uz *L.L.* iesniegumā ietverto lūgumu sniegt skaidrojumu, cik bieži Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojā kriminālprocesu virzīšana saistībā ar iespējamiem apjomīgiem kaitējumiem valsts ekonomikai tiek uzdots cilvēkiem bez augstākās ekonomiskās, finanšu un līdzīgas izglītības.

Piespriest no Latvijas Republikas par labu *L.L.* samaksāto **valsts nodevu** Ls 20,00 (divdesmit latu) apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā 30 dienu laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Spriedums sastādīts 2012.gada 12.jūnijā.

Tiesnese

T.Jefremova